

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿١﴾ وَمَا أَذْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿٢﴾ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿٣﴾ تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ﴿٤﴾ سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿٥﴾

فصلنامه تخصصی

فرهنگی - پژوهشی

تطمئن القلوب

مرکز تخصصی معصومیه سلام الله عليها

شهر کرد

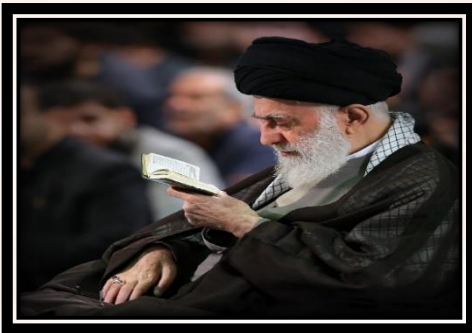
۱۴ اردیبهشت ۹۹ - ۱۹ رمضان ۱۴۴۱

سری ۱ - ویژه نامه شب های قدر

مدیر مسئول: فاطمه امیدی

سر دبیر: صدیقه خدادادی

هیأت تحریریه: آمنه سرداری

شب قدر، شب عجیبی است؛ بهتر از هزار ماه، نه برابر آن؛
«خیر من الف شهر». هزار ماه زندگی انسان، حقدری تواند
برکات به وجود آورد و جلب رحمت و خیر کند! این یک
شب، بهتر از هزار ماه است. این، خیلی اهمیت دارد.

تنزل ملائکة الهی و تنزل روح در شب قدر اتفاق افتاده
است یامی اقد. خوبه حال کسانی که با فرود فرشتگان الهی
توانستند روح خود را فرشته گون کنند. حضور ملائکة الهی در روی
زمین و در میان ما باید بتواند ما را به نزدیک شدن به خلق و خوی
فرشته گون کمک کند.

شب قدر

فضیلت شب قدر

شب قدر، برارترین و بر رمز و رازترین شب ها در گردونه زمان است که قلم ها در وصفش می شکنند، زبان ها از توصیفش قاصرند و عقل در فهم آن مبهوت و متحیر می ماند؛ شبی که به فرموده امام صادق علیه السلام قلب رمضان به شمار می آید.

بهترین شب سال، شب قدر است که خداوند در قرآن کریم آن را شبی پربرکت دانسته و ارزش آن را برتر از هزار ماه بیان کرده است. ایا به راستی برکتی بالاتر از این هست که یک شب همتر از هزار ماه یعنی سی هزار شب یا ۸۳ سال و چهار ماه قرار گیرد؟

معنای شب قدر

چرا این شب «شب قدر» نامیده شده است؟ چه اسراری در آن نهفته و چه وقایع و حوادثی در آن رخ داده و میدهد؟ مفسران قرآن کریم با استفاده از قرآن و احادیث پیشوایان معصوم دین درباره علت نامگذاری این شب به «شب قدر» مطالب و دلایل زیادی آورده اند. شب قدر

یعنی شب بزرگ و با عظمت؛ زیرا در قرآن کریم «قدر» به معنای منزلت و بزرگی خدا آمده است. همه مقدرات بندگان نیز در طول سال در این شب رقم میخورد؛ همچنانکه امام رضا علیه السلام فرمودند: «خداوند در شب قدر آنچه را که از این سال تا سال بعد پیش خواهد آمد، مقدر می فرماید از زندگی یا مرگ، از خوب یا بد یا روزی. پس آنچه خداوند در این شب مقرر می کند، به حتم واقع خواهد شد». البته این امر هیچگونه تضادی با آزادی اراده انسان و مسئله اختیار ندارد؛ زیرا تقدیر الهی به وسیله فرشتگان بر طبق شایستگی ها و لیاقت های افراد و به اندازه ایمان، تقوا، پاکی نیت و اعمال آنهاست. بدون شک مفاهیمی چون: وعده و وعید، انذار و بشارت، کیفر و پاداش، بدون برخورداری انسان از اراده و اختیار بی معناست. حضور انسان در محافل شب قدر، عبادت و دعا و ... جلوه هایی از حضور اراده و اختیار انسان است. بزرگترین اشتباه درباره حقیقت مشیت الهی این است که گروهی خود را صاحب همه چیز می دانند و تصور می کنند خداوند به صورت مطلق همه کارها را به بندگان خود واگذار نموده است؛ پس نه ثواب و عقاب

در کار است و نه مسئولیت و اخلاق. گروهی دیگر نیز فکر می کنند انسان موجودی مجبور است که هیچ اختیار و آزادی ندارد و همه چیز با قضا و قدر تعیین می شود؛ در حالی که حقیقت امری میان این دو نظر است؛ یعنی نه جبر قضا و قدر و نه واگذاری مطلق به بندگان؛ چراکه بعضی از کارها را ما به خواست و اراده خودمان انجام می دهیم؛ مثل خوردن، آشامیدن، رفتن، آمدن و ... و در بعضی دیگر از کارها همچون به دنیا آمدن، از دنیا رفتن و ... اراده و خواست ما مطرح نیست.

در شب قدر فرشتگان بسیاری به زمین می آیند؛ به طوری که زمین بر آنها تنگ می شود.

لذا آن را «شب قدر» نامیده اند؛ زیرا یکی از معانی «قدر» به معنای ضیق و تنگ است و در این شب قرآن با تمام قدر و منزلتش به وسیله فرشته صاحب قدر بر پیامبر صلی الله علیه وآله نازل گردید.

پنهان بودن شب قدر

اینکه شب قدر در ماه مبارک رمضان واقع شده است، مورد قبول همه مسلمانان است و هیچ گونه شک و تردیدی در آن وجود ندارد؛ زیرا از سویی خداوند در قرآن می فرماید: «ماه رمضان ماهی است که قرآن در آن نازل شده است» و از سوی دیگر در آیه اول سوره قدر می خوانیم: «ما آن (قرآن) را در شب قدر فرو فرستادیم». با توجه به این دو آیه مبارکه، چنین نتیجه گیری می شود که شب قدر خارج از ماه مبارک رمضان نیست و حتماً در این ماه قرار دارد.

بنابر روایات، خداوند اجابت را در میان دعاها پنهان کرده است تا مؤمنان به همه دعاها روی آورند؛ همانگونه که وقت مرگ را پنهان کرده است تا مردم در همه حال پذیرای آن باشند. وقت قیامت و ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف را نیز مخفی کرده تا اهل معصیت

آنها را دستاویزی برای نیل به مقاصد شوم خود قرار ندهند و در مقابل، مؤمنان در همه حال مراقبت بیشتری از خود نشان دهند. بر همین مبنا شب قدر مخفی است و زمان دقیق آن مشخص نیست. امام علی علیه السلام دلیل مخفی بودن شب قدر را در این می داند که مؤمنان شب های بیشتری را قدر بدانند و در آرزوی درک فضیلت آن به کارهای نیک و عبادت بیشتری پرداخته، از معاصی و زشتیها دوری گزینند و در پرستش خداوند تلاش بیشتری نمایند.

حکمت دیگر مخفی ماندن شب قدر آن است که اگر شب خاصی معین میشد، برخی افراد بر اثر توفیق شب زنده داری و احیای آن به عجب و غرور مبتلا می شدند؛ اما پنهان بودن آن باعث می شود تا ملکات فاضله در مؤمنان راسختر شود و در نتیجه از برکات و فیوضات بیشتری در این شب ها بهره مند گردند. اگر این شب معلوم بود، حرمت و عظمت در خور شأن را نداشت؛ زیرا مردم همواره برای امور پنهان، احترام بیشتری قائلاند.

فضایل شب قدر

عظمت و فضیلت این شب را بر سایر شبها از این امور می توان به دست آورد:

۱- آموزش گناهان: پیامبر خدا صلی الله علیه وآله در تفسیر سوره «قدر» فرمودند: «هر کس شب قدر را احیا بدارد و مؤمن باشد و به روز جزا اعتقاد داشته باشد، تمامی گناهانش آمرزیده می شود.»

۲- قلب رمضان: امام صادق علیه السلام فرمودند: «از کتاب خدا استفاده می شود که شماره ماه های سال نزد خداوند، دوازده ماه است و سرآمد ماه ها ماه رمضان است و قلب ماه رمضان لیلۃ القدر است»

۳- بهتر از هزار ماه: در فرهنگ غنی اسلام، همه چیز را با معیارهای الهی می سنجند و بر همین اساس قرآن در مورد شب قدر می فرماید: «لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ» در دعای ۴۴ صحیفه سجادیه نیز میخوانیم: «(عبادت و بندگی در) شبی از شب های آن، آن را برابر با (عبادت در) شب های هزار ماه قرار

داد (چون خیرات و برکات و سودهای دینی و دنیوی در آن است) و آن را شب قدر نامید».

۴- نزول قرآن: طبق روایات، مجموع قرآن در شب قدر نازل شده است. این نزول دفعی و یکباره قرآن است، اما نزول تدریجی قرآن طی سال دوران نبوت پیامبر گرامی صلی الله علیه وآله به صورت الفاظ نازل شده است.

۵- نزول ملائکه: نزول ملائکه و روح در شب قدر نشانه شرافت آن بر هزار ماه است. امام باقر علیه السلام فرمودند: «عمل صالح در شب قدر از قبیل نماز، زکات و کارهای نیک دیگر بهتر است از عمل در هزار ماهی که در آن شب قدر نباشد»

۶- عرضه اعمال بر حجت خدا: بنا بر روایات و ظاهر آیت سوره قدر، شب قدر منحصر به زمان رسول خدا صلی الله علیه وآله نیست و فرشتگان در شب قدر مقدرات یک سال را نزد «ولی مطلق زمان» میآورند و بر او عرضه می کنند. این واقعیت از روز نخستین وجود داشته است و تا قیامت هم ادامه خواهد یافت. از سویی نیز بنابر روایات زمین از نخستین روز خلقت تا

آخر فنای دنیا بیحجت نخواهد بود چنانکه امام علی علیه السلام فرمودند: «شب قدر در هر سالی هست، در این شب امور

همه سال (و تقدیرها و سرنوشت ها) فرو فرستاده می شود. پس از درگذشت پیامبر صلی الله علیه وآله نیز این شب صاحبانی دارد». حجت خدا در زمین در زمان حاضر وجود مقدس و مبارک حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف است و اوست که حجت خدا و وصی اوصیا و خلیفه رسول خدا صلی الله علیه وآله و معصوم از هر گناه و پلیدی است و لذا صاحب شب قدر است.

فرصت را غنیمت شمیریم

شب قدر فرصتی است زرین و طلایی برای شستشوی آینه دل. این شب بهترین فرصت است تا خوبی ها را جایگزین بدی ها، صلح و صفا را جایگزین اختلاف و تفرقه، احسان و

نیکی را جایگزین ظلم و ستم، احسان به والدین را جایگزین عاق والدین و صله رحم را جایگزین قطع رحم نماییم. نیکو و شایسته است با صدقات قدمی در جهت آبادانی خانه آخرت برداریم و با اعمال نیک و خیر، ثواب دو چندان ببریم.

در شب قدر که شب زنده داری می کنیم، خداوند نام ما را در گروه نیک بختان ثبت می کند و آتش جهنم را بر ما حرام می سازد. آیا توفیقی بالاتر از این هست که آتش جهنم بر ما حرام شود و به خدا نزدیک تر شویم؟ دعاها و شبهای رمضان مجموعه ای است روشنی بخش که با تکرار تلاوت آنها، آموزش های آنها به صورت هدف هایی برای ما در می آیند. پس هنگام خواندن این ادعیه شایسته و بهتر است مفهوم آنها را نیز همواره مدنظر داشته باشیم و با تلاش و کوشش به سوی این هدف های مطرح شده در دعاها گام برداریم.

خالی کن تا نور خدا و ملائکه خدا بر قلب تو نازل شود. شخصی به حضرت امیر مؤمنان علی علیه السلام عرض کرد: شما چگونه به این مقام رسیدید؟ حضرت فرمودند: جلوی در خانه دل نشستم و غیر خدا را راه ندادم.

در کندوی زنبورها همیشه چند زنبور ایستاده اند و اگر اجنبی یا زنبوری که روی گل های بدبو نشسته بخواهد داخل شود، جلوی او را می گیرند و نمی گذارند داخل شود، ما هم باید از این زنبورها یاد بگیریم. شخصی نزد آیت الله العظمی اراکی رحمه الله آمد و تقاضای موعظه کرد، آقا از او پرسیدند: شغلت چیست؟ گفت: نجار. آقا به او فرمودند: یک در هم برای خود بساز و بگذار جلوی دلت!

ادب بندگی

شنیده ایم که تقدیر یک ساله در چنین شبی رقم می خورد. گفته اند برخی از بندگان خالص خدا در چنین شبی به چه برکات و فضائل و جوایزی نائل شده اند و هر چه بیشتر گفته اند و شنیده ایم و خوانده ایم، این پرسش در نهانخانه ذهن ما بیشتر روییده است که به راستی راز

خواهم، فرمود: آن، از آن کسی است که در شب قدر استغفار کند: گفت خداوند تشنوی تو را می خواهم، فرمود: تشنوی من از آن کسی است که در شب قدر دو رکعت نماز بگذارد.

شب قدر در سخن و سیره بزرگان

گاهی هواپیما برای فرود آمدن به طرف فرودگاه می آید ولی به خلبان پیغام می دهند به علت شلوغ بودن و فرود هواپیماهای زیادی در فرودگاه، فعلا فرود آمدن ممکن نیست. شب قدر هم، ملائکه بر قلب ما نازل می شوند لکن جای خالی برای فرود آمدن پیدا نمی کنند (زیرا قلب ما پر از محبت دنیا، خانه، ماشین، پست و مقام، پول و ثروت و حب معروفیت و مشهوریت و .. است) لذا بر می گردند. قلب خود را از غیر خدا

شب قدر در سخن و سیره معصومین علیهم السلام

حضرت موسی علیه السلام به خداوند عرض کرد: خداوند! می خواهم به تو نزدیک شوم، فرمود: قرب من از آن کسی است که شب قدر بیدار شود، گفت: خداوند! رحمت را می خواهم، فرمود: رحمت من از آن کسی است که در شب قدر به مسکینان رحمت کند: گفت: خداوند! جواز گذشتن از صراط را از تو می خواهم فرمود: آن، از آن کسی است که در شب قدر صدقه ای بدهد، گفت: خداوند! از دختان بهشت و از میوه هایش می خواهم، فرمود: آنها از آن کسی است که در شب قدر تسبیحش را انجام دهد: گفت: خداوند! ربانی از جهنم را می

تفاوت دریافت ها در ماه مبارک رمضان و به ویژه در شب قدر و شب عید فطر چیست؟

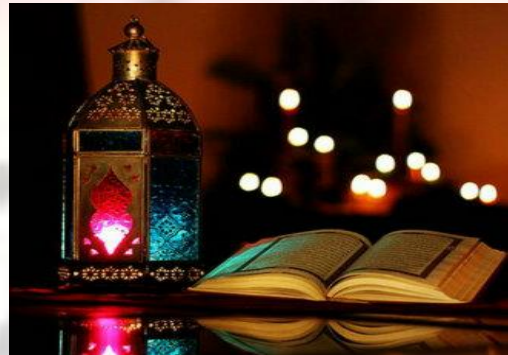
آیا خداوند به شماری از بندگان خویش نظری خاص و عطایی مخصوص دارد؟ آیا میزان تلاش افراد و تعداد رکعات نماز و اذکار گفته شده یا میزان انفاق و اطعام و مانند آن و یا... و یا...

آیا این ها است که حد و اندازه دریافت ما را از فیض و لطف و عنایت حق تعالی تعیین می کنند؟! بی تردید نمی توان این گونه امور را به کلی بی تأثیر دانست؛ اما آنچه در آموزه های اهل بیت علی به عنوان یک کلید بزرگ و فوق العاده مهم بدان اشاره شده است، چیز دیگری است.

از امیرالمؤمنین علیه السلام چنین نقل شده است:

«عَلَى قَدْرِ النَّيِّهِ تَكُونُ مِنَ اللَّهِ الْعَطِيَّةُ؛ عَطِيَّة وَبَخْشِشِ خَدَاوَنْد بَه اَنْدَازَه نَيْتِ اَنْسَان هَا اَسْت.»

معنای این سخن از این جهت روشن است که آدمیان به تناسب نیت های گوناگون و رنگارنگ خود، به گونه ای متفاوت از هدایا و عطایای حضرت حق بهره می برند. اگر نیت انسان ها را ظرف وجود آن ها بدانیم، در حقیقت، اختلاف نیت ها است که اختلاف ظرف ها و ظرفیت ها را در پی دارد.

اعمال شب قدر

اعمال شبهای قدر بر دو نوع است یکی آنکه در هر سه شب باید کرد و دیگر آنکه مخصوص است به هر شبی اما اول پس آن چند چیز است:

اول: غسل است علامه مجلسی فرموده که غسل این شبها را مقارن غروب آفتاب کردن بهتر است که نماز شام را با غسل بکند.

دوم: دو رکعت نماز است در هر رکعت بعد از حمد هفت مرتبه توحید بخواند و بعد از فراغ هفتاد مرتبه اَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ بگوید در روایت نبوی صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ است که از جای خود برنخیزد تا حق تعالی او را و پدر و مادرش را بیامرزد. (الخبر)

سوم: قرآن مجید را بگشاید و بگذارد در مقابل خود و بگوید: اَللّهُمَّ اِنِّي اَسْأَلُكَ بِكِتَابِكَ الْمُنَزَّلِ وَمَا فِيهِ وَفِيهِ اسْمُكَ الْاَكْبَرُ وَ اَسْمَاؤُكَ الْحُسْنَى وَ مَا يُخَافُ وَ يُرْجَى اَنْ تَجْعَلَنِي مِنَ غُتَقَائِكَ مِنَ النَّارِ

چهارم: آنکه مُصْحَف شریف را بگیرد و بر سر بگذارد و بگوید: اَللّهُمَّ بِحَقِّ هَذَا الْقُرْآنِ وَ بِحَقِّ مَنْ أَرْسَلْتَهُ بِهِ وَ بِحَقِّ كُلِّ مُؤْمِنٍ مَدَّخَتْهُ فِيهِ وَ بِحَقِّكَ عَلَيْهِمْ فَلَا أَحَدٌ أَعْرَفُ بِحَقِّكَ مِنْكَ پس ده مرتبه بگوید بِكَ يَا اللَّهُ و ده مرتبه بِمُحَمَّدٍ و ده مرتبه بِعَلَى و ده مرتبه بِفَاطِمَةَ و ده مرتبه بِالْحَسَنِ و ده مرتبه بِالْحُسَيْنِ و ده مرتبه بِعَلِيِّ بْنِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿١﴾ وَمَا أَذْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿٢﴾ لَيْلَةُ الْقَدْرِ قَدَرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿٣﴾ تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ﴿٤﴾ سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿٥﴾

باید بروم. باید دیوارهای سکوت و فاصله را بشکنم و بال در بال ملایک، تا آسمان رحمت پر گشایم.

سوره قدر

سوره قدر

شماره سوره:	۹۷
جزء:	۳۰
نزول	
ترتیب نزول:	۲۵
مکی/مدنی:	مکی
اطلاعات آماری	
تعداد آیات:	۵
تعداد کلمات:	۳۰
تعداد حروف:	۱۱۴

ساکنان آسمان ایستاده اند به تماشا. خدا می گوید: اشک این جوان ها را که از عشق من می گریند. چه دوست می دارم! فرشته ها از هم سبقت می گیرند تا در زلال اشک های جوان، بال و پر بشوید.

فضا پر از نور است، سرشار از عطر حضور فرشته هایی که نازل می شوند و سلام و برکات الهی را بر زمین می پاشند. آدم ها یک جا جمع شده اند تا دسته جمعی رحمت الهی را طلب کنند و غرق نور و عرفان، سالی آسمانی تر و نورانی تر را آغاز کنند.

در این میان، جوان ها کاسه های خالی تر و تمیزتر و بزرگ تری را سر دست گرفته اند تا با پیمانه جان های تشنه شان، می ناب رحمت و غفران را بچشند و بچشانند.

شب قدر است؛ زیباترین شب آفرینش؛ شبی که سرنوشت زمینیان و آسمانیان به هم گره می خورد و رفت و آمد ملایک، دامن دامن نور و سلام و عشق به زمین می آورد.

الْحُسَيْنِ و ده مرتبه بِمُحَمَّدٍ بْنِ عَلِيٍّ و ده مرتبه بِجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ و ده مرتبه بِمُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ و ده مرتبه بِعَلِيِّ بْنِ مُوسَى و ده مرتبه بِمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ و ده مرتبه بِعَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ و ده مرتبه بِالْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ و ده مرتبه بِالْحُجَّةِ

رشحاتی از قلم

کارنامه پشت کارنامه بالا می آید، امضا می شود و برمی گردد؛ کارنامه سیاه و سفید اعمال یک سال یک عالمه آدم خاکستری، آن پایین، دست هایشان را بالا گرفته اند و چشم هایشان را به آسمان دوخته اند. هر قطره اشکی که می چکد، پایین نمی افتد، بالا می آید و یک کلمه سیاه از کارنامه صاحب آن چشم را پاک می کند.

سوره قدر یا انا انزلنا نود و هفتمین سوره و از سوره‌های مکی قرآن است که در جزء ۳۰ جای دارد. نام سوره قدر از اولین آیه آن گرفته شده که به نزول قرآن در شب قدر اشاره دارد. سوره قدر از عظمت، فضیلت و برکات شب قدر و نزول فرشتگان رحمت در این شب سخن می‌گوید. شیعیان از محتوای این سوره، به ضرورت وجود امام معصوم(ع) در زمین تا قیامت استدلال می‌کنند. خواندن این سوره در نمازهای یومیه و برخی از نمازهای مستحب و نیز هزار بار خواندن آن در شب‌های قدر سفارش شده است.

نام‌گذاری

نام‌گذاری این سوره به نام «قدر» به دلیل اشاره خداوند به نزول قرآن در شب قدر در نخستین آیه آن است. نام دیگر این سوره را «انا انزلنا» گفته‌اند؛ زیرا با این واژه شروع شده است.

ترتیب و محل نزول

سوره قدر از سوره‌های مکی و در ترتیب نزول، بیست و پنجمین سوره‌ای است که بر

پیامبر(ص) نازل شده است. این سوره در چینش کنونی مُصَحَّف، نود و هفتمین سوره است و در جزء ۳۰ قرآن جای دارد. رخی از مفسران به دلیل وجود روایاتی، احتمال نزول این سوره را در مدینه داده‌اند؛ زمانی که پیامبر اسلام(ص) در خواب دید بنی امیه بر منبر او بالا می‌روند، سخت ناراحت و انده‌گین شد؛ به همین سبب سوره قدر نازل شد تا تسلی پیامبر اسلام(ص) باشد.

تعداد آیات و دیگر ویژگی‌ها

سوره قدر ۵ آیه، ۳۰ کلمه و ۱۱۴ حرف دارد. این سوره از نظر حجم از سوره‌های مفصلات و از گروه «اوساط» و از سوره‌های کوچک قرآن است.

محتوا

محتوای کلی سوره قدر درباره نزول قرآن در شب قدر، بیان عظمت شب قدر (که از هزار ماه بالاتر است)، نزول فرشتگان رحمت و «روح» و رقم زدن سرنوشت انسان‌ها و اشاره به برکات این شب است.

#مسجد را به خانه می‌آوریم

تفسیر سوره قدر

ترجمه:

- بنام خداوند بخشنده مهربان
- 1- ما آن (قرآن) را در شب قدر نازل کردیم.
- 2- و تو چه می‌دانی شب قدر چیست؟!
- 3- شب قدر بهتر از هزار ماه
- 4- فرشتگان و روح در آن شب به اذن

پروردگارشان برای (تقدیر) هر کار نازل می شوند.

- 5 شبی است مملو از سلامت (و برکت و رحمت) تا طلوع صبح

تفسیر نمونه:

شب قدر شب نزول قرآن!

از آیات قرآن به خوبی استفاده می شود که قرآن مجید در ماه مبارک رمضان نازل شده است : (شهر رمضان الذی انزل فيه القرآن) (بقره ۱۸۵) و ظاهر این تعبیر آن است که تمام قرآن در این ماه نازل گردید.

و در نخستین آیه سوره قدر می افزاید: ما آن را در شب قدر نازل کردیم (انا انزلناه فی لیلۃ القدر).

گر چه در این آیه صریحا نام قرآن ذکر نشده ولی مسلم است که ضمیر انا انزلناه به قرآن باز می گردد و ابهام ظاهری آن برای بیان عظمت و اهمیت آن است.

تعبیر به انا انزلناه (ما آن را نازل کردیم) نیز اشاره دیگری به عظمت این کتاب بزرگ آسمانی است که خداوند نزول آن را به خودش نسبت داده مخصوصا با صیغه متکلم

مع الغیر که مفهوم جمعی دارد و دلیل بر عظمت است . نزول آن در شب قدر همان شبی که مقدرات و سرنوشت انسانها تعیین می شود دلیل دیگری بر سرنوشت ساز بودن این کتاب بزرگ آسمانی است.

از ضمیمه کردن این آیه با آیه سوره بقره نتیجه گیری می شود که شب قدر در ماه مبارک رمضان است ، اما کدام شب است ؟ از قرآن چیزی در این مورد استفاده نمی شود، ولی روایات در این باره بحث فراوان کرده اند که در پایان تفسیر این سوره به خواست خدا در این زمینه و مسائل دیگر سخن خواهیم گفت. در اینجا سؤالی مطرح است و آن اینکه هم

از نظر تاریخی و هم از نظر ارتباط محتوای قرآن با حوادث زندگی پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) مسلم است که این کتاب آسمانی به طور تدریجی و در طی ۲۳ سال نازل گردید، این امر چگونه با آیات فوق که می گوید در ماه رمضان و شب قدر نازل شده است سازگار می باشد؟ پاسخ این سؤال - به گونه های که بسیاری از محققان گفته اند این است که قرآن دارای دو نزول بوده است. نزول دفعی که در یک شب تمام آن بر قلب پاک پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) یا بیت المعمور یا از لوح محفوظ به آسمان دنیا نازل گردید.

و نزول تدریجی که در طول بیست و سه سال دوران نبوت انجام گرفت (شرح این مطلب را ذیل آیه ۳ سوره دخان جلد ۲۱ تفسیر نمونه صفحه ۱۴۸ به بعد بیان کرده ایم . بعضی نیز گفته اند آغاز نزول قرآن در لیلۃ القدر بوده نه تمام آن ولی این بر خلاف ظاهر آیه است که می گوید ما قرآن را در شب قدر نازل کردیم. قابل توجه اینکه : درباره نازل شدن

قرآن در بعضی از آیات تعبیر به انزال و در بعضی تعبیر به تنزیل شده است ، و از پاره ای از متون لغت استفاده می شود که تنزیل معمولا در جایی گفته می شود که چیزی تدریجا نازل گردد، ولی انزال مفهوم وسیع تری دارد که نزول دفعی را نیز شامل می گردد این تفاوت تعبیر که در آیات قرآن آمده می تواند اشاره به دو نزول فوق باشد.

در آیه بعد برای بیان عظمت شب قدر می فرماید: تو چه می دانی شب قدر

چیست ؟ (و ما ادراک ما لیلۃ القدر)

و بلافاصله می گوید: شب قدر شبی است که از هزار ماه بهتر است (لیلۃ القدر خیر من الف شهر)

این تعبیر نشان می دهد که عظمت این شب به قدری است که حتی پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) با آن علم وسیع و گسترده اش قبل از نزول این آیات به آن واقف نبود.

می دانیم هزار ماه بیش از هشتاد سال است ، به راستی چه شب با عظمتی است که به اندازه یک عمر طولانی پر برکت ارزش دارد.

در بعضی از تفاسیر آمده است که پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمود: یکی از بنی اسرائیل لباس جنگ در تن کرده بود و هزار ماه از تن بیرون نیامد و پیوسته مشغول (یا آماده) جهاد فی سبیل الله بود، اصحاب و یاران تعجب کردند و آرزو داشتند چنان فضیلت و افتخاری برای آنها نیز میسر می شد، آیه فوق نازل گشت و بیان کرد که شب قدر از هزار ماه برتر است .

در حدیث دیگری نیز آمده است که پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) (از چهار نفر از بنی اسرائیل که هشتاد سال عبادت خدا را بدون عصیان انجام داده بودند سخن به میان

آورد، اصحاب آرزو کردند که ای کاش آنها هم چنین توفیقی پیدا می کردند آیه فوق در این زمینه نازل شد.

در اینکه عدد هزار در اینجا برای تعداد است یا تکثیر؟ بعضی گفته اند : برای تکثیر است ، و ارزش شب قدر از هزاران ماه نیز برتر می باشد، ولی روایاتی که در بالا نقل کردیم نشان می دهد که عدد مزبور برای تعداد است ،

و اصولا عدد همیشه برای تعداد است مگر اینکه قرینه روشنی بر تکثیر باشد.

سپس به توصیف بیشتری از آن شب بزرگ پرداخته ، می افزاید: فرشتگان و روح در آن شب به اذن پروردگارشان برای تقدیر هر کار نازل می شوند (تنزل الملائکۃ و الروح فیها باذن ربهم من کل امر).

با توجه به اینکه تنزل فعل مضارع است ، و دلالت بر استمرار دارد (در اصل تنزل بوده روشن می شود که شب قدر مخصوص به زمان پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) و نزول قرآن مجید نبوده ، بلکه امری است مستمر و شبی است مداوم که در همه سال تکرار می شود.

تعبیر به (ربهم) که در آن تکیه روی مسأله ربوبیت و تدبیر جهان شده است .
تناسب نزدیکی با کار این فرشتگان دارد که آنها برای تدبیر و تقدیر امور نازل می شوند و کار آنها نیز گوشه ای از ربوبیت پروردگار است .
و در آخرین آیه می فرماید: شبی است آکنده از سلامت و خیر و رحمت تا طلوع صبح (سلام هی حتی مطلع الفجر)
هم قرآن در آن نازل شده ، هم عبادت و احیاء آن معادل هزار ماه است ، هم خیرات و برکات الهی در آن شب نازل می شود، هم رحمت خاصش شامل حال بندگان می گردد، و هم فرشتگان و روح در آن شب نازل می گردند.

متعال نمی فرماید: ملائکه و روح نازل می شوند؟
یعنی به قرینه مقابله ، این دو با هم متفاوتند، تفسیرهای دیگری نیز برای کلمه (روح) در اینجا ذکر شده چون دلیلی برای آنها نبود از آن صرف نظر گردید.
منظور از (من کل امر) این است که فرشتگان برای تقدیر و تعیین سرنوشتها و آوردن هر خیر و برکتی در آن شب نازل می شوند، و هدف از نزول آنها انجام این امور است.
یا اینکه هر امر خیر و هر سرنوشت و تقدیری را با خود می آورند. بعضی نیز گفته اند منظور این است که آنها به امر و فرمان خدا نازل می شوند، ولی مناسب همان معنی اول است.

در اینکه منظور از روح کیست ؟
بعضی گفته اند: جبرئیل امین است که روح الامین نیز نامیده می شود، و بعضی روح را به معنی (وحی) تفسیر کرده اند، به قرینه آیه ۵۲ سوره شوری (و کذلک اوحینا الیک روحا من امرنا) : (همانگونه که بر پیامبران پیش وحی فرستادیم بر تو نیز به فرمان خود وحی کردیم)
بنابراین مفهوم آیه چنین می شود : فرشتگان با وحی الهی در زمینه تعیین مقدرات در آن شب نازل می شوند.
در اینجا تفسیر سومی وجود دارد که از همه نزدیکتر به نظر می رسد، و آن اینکه روح مخلوق عظیمی است ما فوق فرشتگان ، چنانکه در حدیثی از امام صادق (علیه السلام) نقل شده است که شخصی از آن حضرت سؤال کرد : آیا روح همان جبرئیل است ؟ (امام (علیه السلام) در پاسخ فرمود : جبرئیل من الملائکة ، و الروح اعظم من الملائکة ، ایس ان الله عز و جل یقول : تنزل الملائکة و الروح ؟
جبرئیل از ملائکه است ، و روح اعظم از ملائکه است ، مگر خداوند

آن شب قدر: خاطرات سردار رشید اسلام محمدرضا فراهانی

نویسنده: محسن صیفی کار/ناشر:برکت

معرفی کوتاه:موضوع نوشتار حاضر، زندگی نامه شهید «محمدرضا فراهانی» با موضوع جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ است. فراهانی پاسداری گمنام از خانواده‌ای روحانی است. او در هشتم اردیبهشت ۱۳۳۳ در همدان چشم به جهان می‌گشاید و بعدها به‌عنوان معلم و شهردار شهر بهار مشغول به خدمت می‌شود. مبارزات خطرناکش پیش از پیروزی انقلاب و فعالیت‌های فرهنگی‌اش از او شخصیتی ممتاز می‌سازد و بعد از انقلاب به‌عنوان پاسدار در جبهه حق علیه باطل شرکت می‌کند. وی در

آن شب در گرد ما دور می‌زنند! در داستان ابراهیم (علیه السلام) آمده است که چند نفر از فرشتگان الهی نزد او آمدند و بشارت تولد فرزند برای او آوردند و بر او سلام کردند (هود - ۶۹) می‌گویند لذتی که ابراهیم (علیه السلام) از سلام این فرشتگان برد با تمام دنیا برابری نداشت، اکنون باید فکر کرد که وقتی گروه گروه فرشتگان در شب قدر نازل می‌شوند و بر مؤمنان سلام می‌کنند چه لذت و لطف و برکتی دارد؟! وقتی ابراهیم (علیه السلام) را در آتش نمرودی افکندند فرشتگان آمدند و بر او سلام کردند، و آتش بر او گلستان شد، آیا آتش دوزخ به برکت سلام فرشتگان بر مؤمنان در شب قدر برد و سلام نمی‌شود؟ آری این نشانه عظمت امت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) است که در آنجا بر خلیل (علیه السلام) نازل می‌شوند و در اینجا بر این امت اسلام.

کتابشناسی | معرفی کتاب های شب قدر

بنابراین شبی است سرتاسر سلامت، از آغاز تا پایان، حتی طبق بعضی از روایات در آن شب شیطان در زنجیر است و از این نظر نیز شبی است سالم و توأم با سلامت.

بنابراین اطلاق (سلام) که به معنی سلامت است بر آن شب (به جای اطلاق سالم) در حقیقت نوعی از تاءکید است همانگونه که گاه می‌گوئیم فلانکس عین عدالت است. بعضی نیز گفته اند که اطلاق سلام بر آن شب به خاطر این است که فرشتگان پیوسته به یکدیگر یا به مؤمنان سلام می‌کنند، یا به حضور پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) و جانشین معصومش می‌رسند و سلام عرضه می‌دارند.

جمع میان این تفسیرها نیز امکانپذیر است. به هر حال شبی است سراسر نور و رحمت و خیر و برکت و سلامت و سعادت و بی نظیر از هر جهت.

در حدیثی آمده است که از امام باقر سؤال شد: آیا شما می‌دانید شب قدر کدام شب است؟ فرمود: کیف لا نعرف و الملائكة تطوف بنا فيها: چگونه نمی‌دانیم، در حالی فرشتگان در

نویسنده: مهرداد ویس کرمی/ویراستار: عبدالعلی غفوری/ناشر:انتظار سبز/تعداد ۳۰۰۰
معرفی کوتاه:در آغاز کتاب درباره آیه “خزایی” (آیه ۲۱ از سوره حجر) توضیح داده می‌شود. بحث در باب “نزول قرآن”، نیز مبدا: مقصد و مسیر نزول آن در فصل دوم مطرح شده است. فصل سوم بحثی است درباره “انسان کامل”، نگارنده در این فصل معتقد است: ((صاحب امر “انسان کامل، خزینه حقیقی انسانیت است و “مقصد حقیقی نزول قرآن

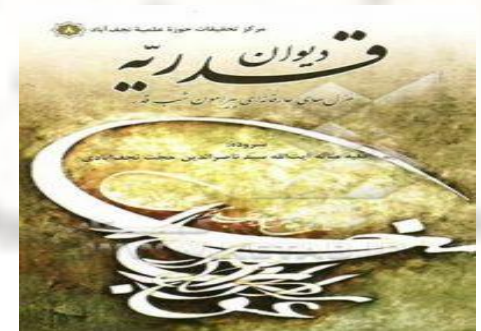
شب پر حادثه و سرنوشت ساز پیرامون
شب قدر

بیت (علیه السلام) به خصوص امیرالمومنین (علیه السلام) داشته و در افقی نورانی از معنویت و عشق نسبت به آنها سیر کرده است. دیوان اشعار، الحجه البالغه فی تنبیه القلوب الزائقه، رساله‌ای در حکم آب قلیل، تفسیر سوره تین، صراط مستقیم در رد بهائیت، و مجالس منبری از آثار ایشان هستند. آن عالم فرزانه سالگی در هفدم ربیع‌الاول سرانجام در سن ۶۳ سال ۱۳۶۰ هجری - قمری به رحمت ایزدی مجموعه حاضر حاوی بیش از چهل .پیوست غزل عارفانه و شورانگیز در باب شب نورانی قدر است که توسط «سیدناصرالدین حجت نجف‌آبادی» در شب‌های قدر سروده و به همراه .شرح حال وی در کتاب گردآوری شده است

شبی با آفتاب (اسرار شب قدر): (تبیین
عرفانی لیلہ القدر)

آخرین سیمتش با عنوان فرمانده عملیات سپاه استان همدان، در سرپل ذهاب، قراویز در سوم مهر ۱۳۵۹ به درجه شهادت نایل می‌شود. خاطرات ایشان از زبان دوست و هم‌رزم، مادر شهید، پدر و برادر و همکار وی بیان شده و نیز عکس‌هایی از شهید در آخر کتاب گنجانده شده است.

دیوان قدریه: غزل های عارفانه ای پیرامون
شب قدر

نویسنده: محمدجواد نورمحمدی

معرفی کوتاه:«حضرت آیت‌الله حاج سید ناصرالدین حجت حسینی نجف‌آبادی» از شخصیت‌های بلندمنزلت نجف‌آباد بود که در سال ۱۳۵۷ شمسی پا به عرصه خاک نهاد. آن جناب اعتقاد عمیقی نسبت به مقام ولایت اهل

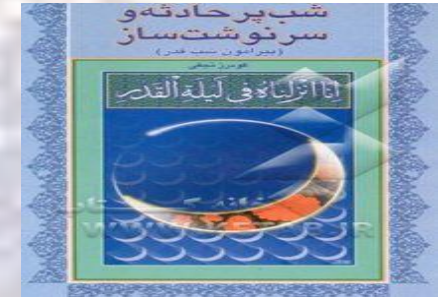
شادی روح امام و شهدا

صلوات

الهم صل على محمد

و آله محمد و عجل فرجهم

التماس دعا

قصه شب قدر

نویسنده: عبدالتواب یوسف/مترجم: غلامرضا نوعی/ویراستار: محمد نورباقری/نقاش: صلاح بیصار/ناشر: ویدا/تاریخ نشر: ۲۲/۰۷/۸۰

معرفی کوتاه: در این کتاب از مجموعه "زندگانی شب قدر" از "پیامبر در بیست قصه" داستان زبان "شب قدر" برای گروه سنی "ج" روایت می‌شود. شب قدر پس از معرفی خود به عنوان شبی از شب‌های ماه رمضان، به مقام و منزلت خود اشاره می‌کند، سپس از چگونگی حضور جبرئیل نزد پیامبر (ص) در غار حرا و نزول نخستین آیات خداوند و آغاز بعثت پیامبر (ص) سخن می‌گوید. کتاب با عکس‌ها و طرح‌های رنگی همراه است.